

SEIZOEN 2017-2018. SOVE viering 06.01.2018 “Geworteld aan de bron zingen wij de monsters weg”

Driestromenland: Jodendom, Christendom en moslims – periode 325-929

“Verdieping van historisch besef en kennis van de geschiedenis is in deze tijd hard nodig.”

Abraham.

Daar is het begonnen, in het twee-stromenland tussen de Eufraat en Tigris, Mesopotamie, het huidige Irak. Daar woonde Abraham met zijn familie en hoedde hij zijn veestapel.

"Dan zegt de Ene tot Abraham: Ga weg uit je land, verlaat je geboortegrond, het huis van je vader en trek naar het land dat ik je zal doen zien; ik zal je maken tot een groot volk, ik zal groot maken je naam, word een zegen". Abraham, met familie, vrienden en kennissen braken hun tenten op en gingen op reis, met temidden van hen de tent met de rollen van het Verbond. (Gen. 12.)

Die stoet reikt tot hier, wij hier zijn deel van die stoet die al eeuwenlang door de wereld trekt met het Groot Verhaal tussen ons in als richtingwijzer naar een betere wereld. Tegenstribbelaars, twijfelenden, gelovigen gaan onderweg, voor goed, soms luid, soms ingehouden zingen ze: “Door de wereld gaat een woord, en het drijft ons allen voort”, (GvL. 431; P&P 349); “kerk in beweging, onderweg” In de loop van die eeuwenlange geschiedenis heeft de stoet zich vertakt in de latere 3 grote wereldgodsdiensten, het Jodendom, christendom en islam. Alle drie claimden zij af te stammen van de aartsvader Abraham. De drie hebben veel gemeenschappelijk, waaronder “Het Boek” maar het kwam niet altijd duidelijk naar voren in hun handelen en omgaan met elkaar. Er was samenwerking, uitwisseling, dialoog maar ook veel onderlinge strijd vanwege de verschillende interpretaties over de omvang en inhoud van Het Boek; ook politieke en economische belangen stonden op het spel en speelden hen uit elkaar. Zo werd in 380 het christendom door Keizer Constantijn tot staatsgodsdienst verheven en wordt het besmet door de macht en invloed, pracht en praal van het Romeinse Keizerrijk.

In navolging van het reeds lang bestaande kalifaat in Sura, Mesopotamie, werd in 929 het kalifaat van Cordoba, Spanje, gesticht. Daar breekt een bloeitijd aan voor dichters, liedzangers, bouwmeesters, artsen e.a. Dat kalifaat was niet enkel toegankelijk voor moslims, ook Joden en christenen deden volop mee. Er bestonden geen “ongelovigen” want allen waren mensen van “Het Boek”, de

Schrift en de Koran, die voorschreven: “Je moet elkaar met eerbied bejegenen en met respect raadplegen”. Dat klinkt ons vandaag als muziek in de oren uit lang vervlogen tijden, muziek die in de toekomst -mogelijk- zou kunnen worden gespeeld. Maar er is na verloop van tijd strijd ontstaan onder de aanhangers van Het Boek. Onder christenen, Joden en moslims worden omtrent de status en het verstaan van Bijbel en Koran oorlogen gevoerd; veroordelingen en verketteringen vliegen over en weer. Eeuwenlang staat men met de rug naar elkaar.

“ Op grond van opgravingen die al enkele tientallen jaren gaande zijn komt men vandaag andere bevingdingen van de betekenis van wat geschreven staat. De Schrift zou een latere reconstructie zijn om een politiek en theologisch doel te dienen. Tot op vandaag bestaat er groot verschil van mening over inhoud en interpretatie, het verstaan van de verhalen en liederen die geschreven staan.’ De overtuiging groeit dat de bijbel geen geschiedenisboek is in de zin van de moderne, wetenschappelijke betekenis van het woord. Je moet in de Bijbel geen historische feiten, geen harde gegevens zoeken. “Heel de Bijbel wil van begin tot eind gelezen en gezongen worden in de profetische toonsoort, tegen verstening van mens en dier, heel de aarde”.

De Schrift vertelt en kiest positie, om richting te wijzen in deze wereld, waarin zoveel mensen het spoor bijster zijn. Het is een boek ter vertroosting, bemoediging om te blijven geloven en vertrouwen dat ‘n beter samen-leven op deze aarde mogelijk moet zijn, “ waarin iedereen tot zijn/ haar recht komt dat je vreemdeling, weduwe en wees niet onderdrukt. Profetie is geen waarzeggerij, geheimtaal, je kunt het één op één vertalen naar vandaag. Het Boek is niet uit, getuige het lied Boek, jij bent geleefd, zeg ons hoe te leven. Mozes heeft de weg gewezen, hoor de woorden der profeten, licht en adem zal er zijn als je mens wordt zoals Jezus, liefde als een mens aanwezig”

Twee oude verhalen uit het Boek, vandaag opnieuw gelezen: Exodus 15: 22-27

Het eerste verhaal gaat over bitter drinkwater in de woestijn dat zoet wordt, ruim 2400 jaar oud, dat het begin van de tocht door de woestijn markeert; het is een metaforische samenvatting voor ieder mensenleven-vandaag, dat een verloop kent van bitter naar zoet, heen en terug; terugwillen naar het diensthuis, vroeger, “toen was het toch beter”; nee, opbreken: ze trekken van bitter drinkwater naar ‘n overvloed van zoet water, 12 waterbronnen in ‘n oase met 70 palmbomen; soms is je leven gortdroog inktzwart, soms ‘n hemel op aarde.

‘n Mensenleven is als ‘n gaan door de woestijn: van terug willen gaan naar het diensthuis Egypte of, nee, toch weer opbreken. Ramses Shaffy zingt als Mozes: we

moeten, “we zullen doorgaan”, ons ontworstelen, ons vrij vechten, losmaken uit verdrukking en verslaving die van buiten op je af kan komen, politiek of economisch; **of** die je van binnen uit in de greep houdt, zoals angst voor verandering, vernieuwing, vooroordeel, wantrouwen, achterdocht, cynisme, behoudzucht.

Deze metafoer is een onderwijzing, leerproces. Je moet leren leven bevrijd-van en persoonlijke verantwoordelijkheid nemen; het is een weg leven, uittocht uit alle mogelijke systemen van slavernij, **van buiten** af en **van binnen** uit opbreken, wat betekent: jezelf vrij maken om gehoor geven aan de stem, het spreken van een andere mens, die jou roept, die je nodig heeft; die mens herkennen als je naaste. En naaste worden van die mens om samen verder te gaan.

Het thema “woestijn” loopt door heel de Schrift heen, ook door het leven van Jezus Jezus Messias, door de ecclesia van vandaag: opbreken, op staan, niet ‘n houding van “we zien wel wat ervan komt, ‘t zal mijn tijd wel duren” je verantwoordelijkheid opnemen bij het samen weer “bouwen in vertrouwen” aan een betere, menswaardige samenleving.

En Mattheus 2. 1-12: De Wijzen uit het Oosten:

Geschiedkundige vragen als “wie zijn zij?, waarvandaan” e.a. zijn hier niet op z’n plaats. Het verhaal is een metafoer. Daal daarom af naar het diepst van je hart, waar de Geest woont, de Trooster en Helper van godswege om het oude verhaal over de Wijzen uit het oosten opnieuw te horen en te verstaan.

De droom van 1000 jaar geleden, toen Joden, Christenen en Moslims zich samen bogen over Schrift en Koran, en “met eerbied elkaar bejegenden en met respect elkaar raadpleegden”, die droom verdamppte en ontaarde in verkettering en veroor- delingen over en weer; zelfs werden omwille van de waarheid oorlogen gevoerd.

Weer 1000 jaar later, 2018, staan ze hier, ‘n jood, ‘n christen, ‘n moslim, ieder met het beste van zichzelf. Met achter hen aan ‘n menigte “eigen volk”, joden, christenen, en aanhangers van de Koran, die zich gedurende de lange tocht allang vermengd hebben. Wij voegen ons vandaag bij hen om met hen te zingen: “Nu sijt welle-come”. En samen “met eerbied elkaar bejegenend, met respect elkaar raadplegend, het Groot Verhaal van verbinding, verbond weer te beluisteren en te vieren ieder volk naar eigen aard, eensgezind in alle verscheidenheid.

Zo moge het worden.